

PHOENIX MAGAZINE

Τεύχος 1 – Σεπτέμβριος 2020

ΜΕΓΑΛΗ
ΜΙΚΤΗ
ΣΤΟΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΕΚΤΟΝΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

1

Σεπτέμβριος 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Deepfake και η αλήθεια είναι ... σχετική!

Η Ειμαρμένη κατά τους Στωϊκούς

Δελφοί, ο Ομφαλός της Γης

Στον καιρό του Κορονοϊού

Τα 3 Αλχημιστικά Σύμβολα

Deepfake και η αλήθεια είναι ... σχετική!

Η τεχνολογία Deepfake μπορεί να πλασαριστεί ως μια νέα μορφή ψυχαγωγίας, αλλά έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί και για όχι τόσο «αγαθούς» σκοπούς.

Η προειδοποίηση να αποφεύγουμε τα ψεύτικα νέα και να είμαστε προσεκτικοί με τον πόλεμο πληροφοριών, ενώ όλο το 24ωρο η κάλυψη των μέσων ενημέρωσης μας βομβαρδίζει λεπτό προς λεπτό με τα τελευταία νέα και εικόνες από όλο τον κόσμο και πριν μπορέσουμε να μελετήσουμε για να επαλήθευση μια ιστορία, την προσοχή μας τραβά η επόμενη συνταρακτική είδηση, αλλά ακόμα και όταν μια αναφορά ειδήσεων αργότερα αποδειχθεί ανακριβής, οι άνθρωποι έχουν ήδη προχωρήσει καθώς η προσοχή τους γοητεύεται από την τελευταία καταγραφή. Μας δίνεται η επιλογή να εμπιστευόμαστε τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ή να αναθέτουμε την αναζήτηση της αλήθειας σε έναν από τους πολλούς λεγόμενους ιστότοπους «πραγματικού ελέγχου». Αυτό όμως που θα βρούμε ως στοιχείο επιβεβαίωσης θα είναι αληθινό; Η αλήθεια θα είναι αλήθεια;

Οι γραμμές μεταξύ του γεγονότος και της φαντασίας

καθίστανται πιο θολές από την εμφάνιση της λεγόμενης τεχνολογίας «Deepfake» που καθιστά εύκολη τη δημιουργία ψεύτικων βίντεο τοποθετώντας μια εικόνα σε άλλη και με αυτό τον τρόπο καθίσταται εξαιρετικά εύκολο να δημιουργήσουμε πλαστά βίντεο των προσώπων των ανθρώπων.

Οι ερευνητές ηγέτιδας εταιρείας στον τομέα της τεχνολογίας ανέπτυξαν έναν αλγόριθμο που χρειάζεται μόνο μία πηγή εικόνας για τη δημιουργία ψεύτικων βίντεο. Έναν τρόπο δημιουργίας "ζωντανών πορτρέτων" από ένα πολύ μικρό σύνολο δεδομένων - σε λίγες μόνο φωτογραφίες από ένα μόνο «μοντέλο».

Κάποιος στο ρόλο του μοντέλου παίρνει τον εαυτό του δεκάδες πόζες και κατόπιν αυτές προσαρμόζονται σε κάποιο άλλο πρόσωπο. Επειδή χρειάζεται μόνο μία πηγή εικόνας, οι ερευνητές μπόρεσαν να ζωγραφίσουν πίνακες ζωγραφικής και διάσημα πορτρέτα, με τρομακτικά αποτελέσματα. Έτσι ο Σαλβαδόρ Ντάλι τρελαίνεται στρίβοντας το μουστάκι του ή ο πρόεδρος της Αμερικής Μπαράκ Ομπάμα εμφανίζεται στο Youtube, κάτι που σόκαρε βαθιά πολλούς χρήστες των

μέσων κοινωνικής δικτύωσης για το πόσο βαθιά έχει προχωρήσει η τεχνολογία Deepfake και πόσο εύκολα μπορεί ο καθένας να τους ξεγελάσει.

Όσο περισσότερα πρόσωπα «τροφοδοτούνται» σε μια τεχνητή νοημοσύνη, τόσο πιο εξειδικευμένο γίνεται να κάνει τα πρόσωπα να κινούνται - ή να δημιουργούν εντελώς νέα. Οι υπηρεσίες πληροφοριών που χρησιμοποιούν ψεύτικα προφίλ κοινωνικών μέσων δεν χρειάζεται πλέον να κλέβουν τις φωτογραφίες προφίλ άλλων ατόμων - μπορούν να συνθέσουν τις δικές τους. Οι απατεώνες έχουν ήδη κάνει χρήση αυτής της υπηρεσίας, δημιουργώντας ψευδείς λογαριασμούς LinkedIn για να απαλλάσσουν τους ανθρώπους από τα προσωπικά τους στοιχεία για κατασκοπεία και πλουτισμό.

Οι κατασκευαστές αυτών των προγραμμάτων βοηθούνται εδώ και χρόνια με κάθε φωτογραφία που ανεβάζουν οι χρήστες στο Facebook και εφαρμογές όπως το FaceApp που μετατρέπουν ένα θέμα φωτογραφίας σε μια παλαιότερη, νεότερη, ανδρική ή γυναικεία έκδοση του εαυτού τους.

Το FaceApp χρησιμοποιεί γενετικά δίκτυα αντιπαράθεσης για να μεγαλώσει τις φωτογραφίες - την ίδια τεχνολογία που χρησιμοποιούν οι παραγωγοί Deepfake όπως το Face2Face για να κάνουν τις φωτογραφίες να μετακινούνται.

Το Facebook, το οποίο εισήγαγε μια νέα παγκόσμια ρύθμιση αναγνώρισης προσώπου λίγο μετά το ντεμπούτο του Deepfakes το 2017, έχει μια ολόκληρη βιβλιοθήκη προσώπων για βοήθεια και η Google βρέθηκε

πρόσφατα δύσκολη θέση όταν διαπιστώθηκε ότι χρήστης πλήρωσε άστεγους για να παραδώσει τα πρόσωπά τους στη δική του βάση δεδομένων αναγνώρισης προσώπου.

Ήδη, αμφιβάλλουμε κατά πολύ με όσα βλέπουμε στο διαδίκτυο. Ήδη προσπαθούμε να λανθάνουμε βιώνοντας την ζωή μας, ιδιαίτερα την διαδικτυακή. Ποτέ δεν ξέρουμε, όμως, χάρη σε ποιο νόμο του χάους θα τραβήξουμε την προσοχή της τεχνητής νοημοσύνης. Εν τέλει, σαν άλλοι Κέλβιν στον πλανήτη Σολάρις, θα προσπαθούμε να βρούμε αν ζούμε μια παραίσθηση ή την αλήθεια, ρωτώντας τις μηχανές; Ή μήπως θα απολαμβάνουμε την παράνοιά μας, που τουλάχιστον θα μας απαλλάσσει από την αγωνία της αλήθειας;

Η ΕΙΜΑΡΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΣΤΩΪΚΟΥΣ

στης αναγκαιότητας, ιδιαίτερα συχνά συνδεδεμένης, εκτός των άλλων, με τον καθορισμένο χρόνο θανάτου.

Οι Στωικοί ήταν οι πρώτοι φιλόσοφοι που παρουσίασαν μια συστηματική θεωρία περί της ειμαρμένης. Στους ορισμούς που αποδίδονται στο Ζήνωννα τον Κιτιέα, ιδρυτή της σχολής (335-263 π.Χ.), η ειμαρμένη εμφανίζεται με ποικίλα ονόματα: θεός, νους, Δίας πρόνοια και φύση, γνώση, αλήθεια, νόμος.

Κατά τους στωικούς, η ειμαρμένη είναι μια αιώνια, απaráβατη, ενεργή, κινητική της ύλης αρχή που διέπει το σύμπαν, διαπερνά τα πάντα και ρυθμίζει την πορεία τους.

Οι Στωικοί θεωρούσαν ότι η ειμαρμένη και η φύση ήταν εναλλακτικές περιγραφές του Δία, καίτοι ήταν διαφορετικά πράγματα. Και γι' αυτούς ήταν λογικό να συμβαίνει κάτι τέτοιο, εφόσον ο θεός ήταν φύση, αφού δημιουργούσε και συνέιχε τον κόσμο, και η ειμαρμένη ως αιτιώδης αρχή ήταν υπεύθυνη για την ανάπτυξη του κόσμου μέσα στο χρόνο.

Ως λόγος, η φύση θεωρείται νοήμων και ρυθμίζει το σύμπαν κατά τρόπο έλλογο. Κάθε στοιχείο του σύμπαντος φέρει εντός του αυτή την ενεργό αρχή – την ειμαρμένη, ένα κομμάτι του θείου και της φύσης, ένα σπερματικό λόγο, που ευθύνεται για τη γέννηση των όντων, τις ποιότητες και την αλληλεπίδρασή τους. Ο Χρύσιππος, προσθέτει ότι η

Η λέξη «ειμαρμένη» προέρχεται ετυμολογικά από το ρήμα «μείρομαι» (συμμετέχω, συμμερίζομαι, μοιράζω) και σημαίνει εκείνο που δίνεται ή απονέμεται σε κάποιον.

Ετυμολογικά είναι συγγενής με τις λέξεις «μόρος» (το ορισμένο τέλος του ανθρώπου, η τύχη του, το πεπρωμένο) και «μοίρα» (ο κλήρος, το μερίδιο, η τύχη, ο προορισμός). Επίσης υποστηρίζεται ότι η λέξη ειμαρμένη προέρχεται από το απρόσωπο ρήμα είμαρται που σημαίνει είναι πεπρωμένο. Σύμφωνα με το Πλατωνικό λεξικό του Astius η μοίρα έχει δυο κυρίως έννοιες σημαίνει α)μέρος και β) πεπρωμένο ή μερίδιο δοσμένο από τον Θεό. Τέλος η μετοχή ειμαρμένος σημαίνει προκαθορισμένος και το θηλυκό ειμαρμένη συναντάται με την έννοια του πεπρωμένου ή της αναπόδρα-

ειμαρμένη είναι ο "λόγος" κατά τον οποίο όλα γίνονται και διευθετούνται στον κόσμο κατά τρόπο προνοιακό, βάσει δηλαδή ενός προκαθορισμένου θείκου σχεδίου, το οποίο λειτουργεί κατά τρόπο αλάνθαστο και με σκοπό το καλό του ανθρώπου.

Ότι συμβαίνει καθ' ειμαρμένη είναι προϊόν πρόνοιας και όσα προέρχονται από την πρόνοια συμβαίνουν καθ' ειμαρμένη. Ο τρόπος με τον οποίον η ειμαρμένη διευθετεί τα του σύμπαντος είναι ο καλύτερος δυνατός, ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία του και όπως ακριβώς συμβαίνει στην πιο ευνομούμενη πολιτεία, να διοικείται βάσει του καλύτερου δυνατού νόμου, το ίδιο συμβαίνει και στον κόσμο μας. Εφόσον η ειμαρμένη ταυτίζεται και με την πρόνοια, μπορούμε να υποθέσουμε ότι ρυθμίζει τα του κόσμου έτσι ώστε η εύνοια της να καλύπτει όλα τα μέρη του.

Ότι συμβαίνει λοιπόν οφείλεται στην στωική αντίληψη ότι η ειμαρμένη αποσκοπεί στο καλό όλων των όντων.

ΔΕΛΦΟΙ Ο ΟΜΦΑΛΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Σύμφωνα με την παράδοση το Μαντείο των Δελφών ιδρύθηκε πάνω σε ένα χάσμα, σε μία είσοδο στην Γη, στην προσωποποίηση της οποίας το Μαντείο ανήκε. Το χάσμα ανακάλυψαν αίγες που, όπως και ο βοσκός που τις συνόδευε, ο Κορήτας, ενθουσιάστηκαν μόλις το πλησίασαν. Όποιοι όμως θέλησαν να δοκιμάσουν την ίδια εμπειρία, έπεφταν μέσα στο χάσμα κι εξαφανίζονταν. Υπάρχει επίσης μύθος περί της κατάποσης του χάλκινου Ναού του Απόλλωνα που χτίστηκε στο επίμαχο σημείο. Επάνω στο χάσμα τοποθετήθηκε ο Μαντικός Τρίποδας.

Έχει προταθεί μια μυστική σύνδεση του Μαντικού Τρίποδα με τον θάνατο: στο λέβητα του τρίποδα που γεφύρωνε το προφητικό χάσμα θεωρείται ότι φυλάσσονταν τα οστά του Δράκοντα Πύθωνα ή -κατ' άλλους- τα λείψανα του

Διονύσου. Αν και ήταν συχνότατο αφιέρωμα στα Ιερά των πρώιμων χρόνων (βλ. Ολυμπία), ο Μαντικός Τρίποδας καθιερώθηκε σαν σύμβολο της Δελφικής λατρείας. Φαίνεται πως εδώ ήταν σημείο μυστικό και χθόνιο, αφού φέρει τον λέβητα όπου πραγματοποιείται η ανανέωση δια θανάτου. Ζέον ύδωρ περιείχε ο λέβης στον τόπο χρηστηριασμού στη Δωδώνη. Τελικά ο λέβης καθιερώνει τον τρίποδα στους Δελφούς και οι κοιμώμενοι στον όλμον αποκτούσαν μαντικές ιδιότητες, ενώ ο ίδιος ο Απόλλων επωνομαζόταν ενόλμιος. Στο ανατολικό αέτωμα του κλασικού ναού του στους Δελφούς ο ομώνυμος Θεός κάθεται στο λέβητα μαρμάρινου τρίποδα, κατά τον Francis Croissant.

Στον τρίποδα καθισμένη χρησιμοδοτούσε η Πυθία, φερέφωνο του Θεού όσο εκείνος ενσαρκώνεται στο σώμα της. Για τον Μαντικό Τρίποδα ερίζουν Απόλλων και

Ηρακλής, εμπνέοντας ένα από τα πιο αγαπητά θέματα της αρχαίας εικονογραφίας. Ο Ηρακλής πήγε στους Δελφούς για να καθαρθεί από τον φόνο του τοξότη Ιφίτου. Η Πυθία αρνήθηκε να του δώσει χρησμό και εκείνος άρπαξε τον Μαντικό Τρίποδα, για να ιδρύσει δικό του μαντείο. Ο πραγματικός και ο επίδοξος κάτοχος του Μαντείου γίνονται διόβλητοι, δηλ. χωρίζονται με κεραυνό από τον κοινό τους πατέρα, Δία. Στο αέτωμα του θησαυρού των Σιφνίων ο Δίας καταλύει τον αγώνα για τον τρίποδα. Η υπερβατική ερμηνεία των αντικειμένων υπαγορεύεται από το μυστηριακό πυρήνα της αρχαίας θρησκείας.

Ο ομφαλός είναι σημείο γεωδαισίας, που σηματοδοτεί το κέντρο της γης, ένα μέσο χαρτογράφησης που εξελίχθηκε σε σύμβολο της μαντικής και, κατ' επέκτασιν, του Δελφικού τεμένους. Η εμφάνισή του στην εικονογραφία (αγγείων, αναγλύφων, κλπ) βοηθά στην αναγνώριση του σκηνικού. Ο ομφαλός θεωρείται το κατ' εξοχήν έμβλημα, τοπόσημο των Δελφών και ταυτόχρονα μια ένδειξη της Θεϊκής παρουσίας, της ισχύος του Απόλλωνα. Ως θρησκευτικό σύμβολο, ο ομφαλός παρείχε άσυλο στους ικέτες. Στις σχετικές σκηνές η μορφή αγκαλιάζει τον ομφαλό, το λίθο με τις εξαγνιστικές ιδιότητες. Η Ελλαδική και κυρίως η Ιταλιώτικη κεραμική είναι εύγλωττη όσον αφορά τον εξαγνισμό του Ορέστη. Σε παραστάσεις ανάλογης τελετουργίας ο ομφαλός συνήθως είναι καλυμμένος με το δικτυωτό αγρηνόν. Υπήρχαν τουλάχιστον τρία αρχαία αντίγραφα, εκδοχές του συμβόλου. Ομφαλοί να στέκονταν σε διάφορα σημεία του τεράστιου τεμένους.

Οι Ομφαλοί σχετίζονται με τον Δία, καθώς σύμφωνα με τον Πλούταρχο, ο Δίας έστειλε δυο αετούς από τις δύο άκρες της Γης και εκεί που οι πορείες τους συναντήθηκαν, ήταν το κέντρο του κόσμου: οι Δελφοί.

Αυτός είναι και ο λόγος που οι αρχαϊκές προσθέσεις πάνω στις πέτρες-ομφαλούς συνήθως έχουν δύο πουλιά που κοιτούν σε διαφορετικές κατευθύνσεις.

ΣΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΟΥ ΚΟΡΟΝΟΪΟΥ

Οι ανθρωπολόγοι μελετώντας την ανθρώπινη φύση στην πορεία του χρόνου διαπιστώνουν πως αυτή εκδηλώνεται και χαρτογραφείται εναργέστερα σε οριακές στιγμές. Μία από αυτές τις στιγμές – ίσως η κορυφαία – είναι και ο φόβος ενός πιθανολογούμενου θανάτου.

Μπροστά σε αυτό το ενδεχόμενο εκφράζει σκέψεις και διαμορφώνει συμπεριφορές που συγκροτούν το βαθύτερο "είναι" του ανθρώπου. Το ένστικτο της ζωής ενεργοποιείται και όλα τα άλλα -λογική, ηθική- θυσιάζονται στο βωμό ικανοποίησής του.

Τα βιολογικά βάθρα της ανθρώπινης φύσης καθορίζουν κάθε λεπτομέρεια της σκέψης και της δράσης του.

Διανύουμε μια δύσκολη περίοδο για όλη την ανθρωπότητα με την πανδημική κρίση να κυριαρχεί. Μια κρίση πολύπλευρη, που δημιούργησε ένα τραύμα βαθύ, όχι μόνο υγειονομικό, με σοβαρές επιπτώσεις σε οικονομικό, κοινωνικό-ατομικό, πολιτικό και θεσμικό επίπεδο. Ένα τραύμα που διαμορφώνει την κοινωνική συνείδηση, αλλά και τα συναισθηματικά πεδία, το οποίο ήρθε δυστυχώς μετά και τη μακρόχρονη οικονομική κρίση και ενδέχεται να έχει σημαντικές συνέπειες στην

αποτελεσματικότητα των προσπαθειών για την ανασύνταξη της κοινωνίας μας.

Ένας ιός δοκιμάζει όχι μόνο τις ψυχικές αντοχές μας, αλλά και το κοινωνικό μας "είναι", όπως και την ηθική και τη θρησκευτική μας πίστη. Ένας ιός ίσως είναι αρκετός να καταδείξει όχι μόνο το εύθραυστον της ανθρώπινης ζωής αλλά και το μικρό "ύψος" του πολυδιαφημιζόμενου πολιτισμού μας. Ένας ιός που όταν φύγει θα μας αναγκάσει ως άτομα και κοινωνία να ξαναδούμε διαφορετικά τα πεπερασμένα όρια της ζωής μας, τις αξίες, τα ιδανικά μας και τις κοινωνικές προτεραιότητες.

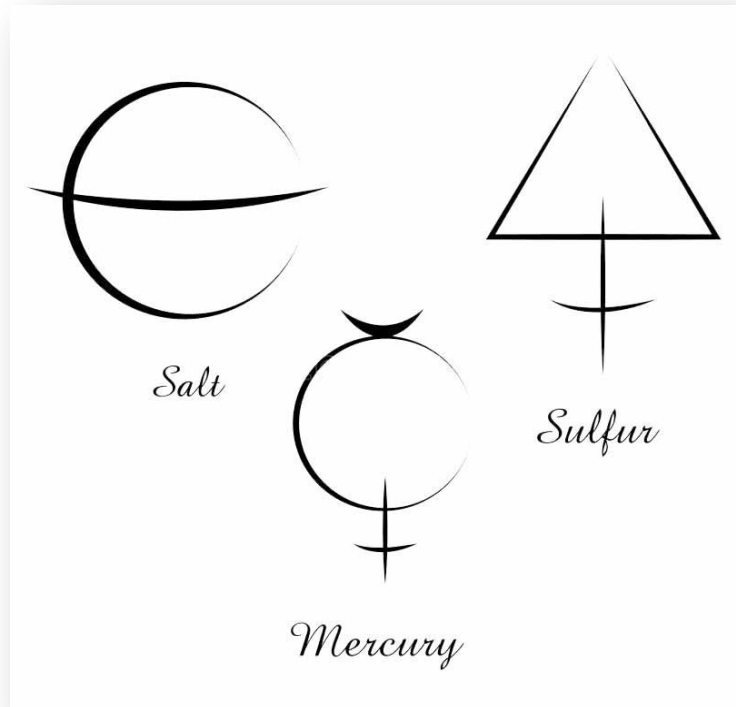
Σε αυτούς τους καιρούς οι δεσμοί αγάπης και αλληλεγγύης των ανθρώπων και η ανθεκτικότητά τους είναι το μοναδικό δίκτυ ασφαλείας που μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος όλων. Σε αυτούς τους καιρούς δικαιώνεται ο άνθρωπος όταν με αίσθημα ευθύνης για το συνάνθρωπο προσφέρει -όσο ο καθένας μπορεί- τη γαλήνη, την ηρεμία και την ασφάλεια που έχει ανάγκη.

Άλλωστε, το έγραψε και ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης στο *Μοιρολόγι της φώκας*: «[...] Σα να 'χαν ποτέ τελειωμό τα πάθια και οι καημοί του κόσμου».

Όμως οι άνθρωποι φτιάχνουν τους καιρούς και οι άνθρωποι τους αλλάζουν!

Τα 3 Αλχημιστικά Στοιχεία

Το Θείο, το Άλας, ο Υδράργυρος

Θείο: η αρσενική αρχή, η πύρινη φύση. Το συναίσθημα, οι παρορμήσεις. Το σύμβολο του πνεύματος, το αρσενικό, η αρχή που προσδιορίζει την Πίστη. Συμβολίζει την έξαρση και την συνισταμένη των πνευματικών δυνάμεων του ανθρώπου και ανάγονται στα θεία αυτού καθήκοντα. Συνδέεται στενά με το αλάτι και μαζί αποτελούν την πρωτογενή ουσία.

Άλας: το φυσικό σώμα, το όχημα. Το σταθερό μέρος του όντος, η διαμορφωτική φύση, η εξισορρόπηση των δυο ανταγωνιστικών ενεργειών. Το αλάτι είναι το σύμβολο της σοφίας, το ουδέτερο, η σκέψη και η αρετή της φιλανθρωπίας.

Βασικό συστατικό της τροφής των ανθρώπων και στοιχείο άφθαρτο που έχει μέχρι και σήμερα σημαντική θέση στην ζωή τους. Είναι η ουσία της ύλης.

Υδράργυρος: ο νους, η συνείδηση. Η θηλυκή αρχή, η επαγρύπνηση και η πίστη επίσης.

Είναι ο ίδιος όρος, Mercury που εκτός από υδράργυρος σημαίνει και Ερμής.

Οι φιλόσοφοι χρησιμοποιούν τον δικό τους υδράργυρο για να διαλύσει τον δικό τους "ανώριμο" χρυσό.

Οι αλχημιστές προσπάθησαν με αυτόν να παρασκευάσουν ελιξίριο για την μακροβιότητα και την αθανασία.

